Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

দশম শ্রেণীৰ বাবে

ইতিহাস

পাঠ - ৫

ভাৰত আৰু উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য

অংশ – ২

অনামিকা দাস

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ঐতিহ্য

সাহিত্য

☛ ভাৰতৰ পুৰণি সংস্কৃত সাহিত্যক ভাৰতীয় সংস্কৃতি আৰু সভ্যতাৰ আত্মা হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ধর্মীয় গ্রন্থ

- বেদ, বেদাংগ
- ব্রাহ্মণ, আৰণ্যক আদি উপনিষদ
- মহাকাব্য : ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰত
- গীতা
- পুৰাণসমূহ

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ৰাজনৈতিক গ্ৰন্থসমূহ —

- কৌটিল্যৰ অৰ্থশাস্ত্ৰ

চিকিৎসা গ্ৰন্থ —

- চৰক সংহিতা আৰু সুশ্ৰুত সংহিতা

অন্যান্য সাহিত্য —

- কালিদাস, শূদ্ৰক, বানভট্ট আদিৰ দ্বাৰা ৰচিত সাহিত্য

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

মূল দার্শনিকসকল

১.	কপিল	২.	পটঞ্জলি
৩.	গৌতম	৪.	বাদৰায়ণ
৫.	কণাদ	৬.	জৈমিনি
৭.	ৰামানুজ	৮.	মধ্বাচার্য

☛ তেওঁলোকৰ ৰচনাই ভাৰতীয় দার্শনিক চিন্তাৰ ভেটি স্থাপন কৰিছে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ঐতিহাসিক ৰচনা —

- কলহনৰ ৰাজতৰংগিনী

বৈজ্ঞানিক অৱদান —

- আৰ্যভট্ট
- বাৰহমিহিৰ
- ব্ৰহ্মগুপ্ত
- ভাস্কৰাচাৰ্য (প্ৰথম আৰু দ্বিতীয়)
- মহৰ্ষি ভৰদ্বাজ

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

দক্ষিণ ভাৰতৰ সাহিত্য —

- সংগম সাহিত্য আদি।
- এই ৰচনাসমূহে সেই সময়ৰ জীৱন, মূল্যবোধ, বিশ্বাস, জ্ঞানৰ প্রতিফলন ঘটায়।
- এই গ্রন্থসমূহ ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থা, মনস্তত্ত্ব, সাহিত্য চেতনা, সর্বভাৰতীয় সাংস্কৃতিক ঐক্যবোধ আদি গঢ়ি তোলাত প্রভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- হিন্দু ধৰ্মত চাৰি বৰ্ণাশ্রম ব্যৱস্থা বিদ্যমান-
- পিতৃ-মাতৃ, গুৰু, অতিথি, বিদ্যা, বিদ্বানৰ প্রতি থকা শ্রদ্ধাৰ শিক্ষা এই গ্রন্থ ৰাজিয়ে প্রসাৰ কৰিছিল।
  - জন্মান্তৰবাদ
  - মোক্ষ
  - স্বৰ্গ আৰু নৰক
  - পাপ আৰু পুণ্যৰ ধাৰণা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- এই মূল্যবোধ আৰু বিশ্বাসসমূহ ভাৰতীয় জীৱনৰ সামাজিক তন্ত্ৰত একত্ৰিত হৈছিল।
- সত্যমেৱ জয়তে, অহিংসা পৰম ধৰ্ম, জননী জন্মভূমি স্বৰ্গাদপি গৰিয়সী, বসুধৈৱ কুটুম্বকম আদি বিশ্বজনীন অমোঘ বাণীয়ে ভাৰতীয় মূল্যবোধৰ ভেটি কৰিছে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

প্ৰাৰ্থনা

'অসতো মা সদগময়, তমসোমা জ্যোতির্গময়,
মৃত্যুমাঅমৃতম গময়'

- ভাৰতীয় মনোজগত, পথ প্ৰদৰ্শক, মূল্যবোধ আৰু মানসিকতাৰ ওপৰত গভীৰ প্ৰভাৱ।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- সংস্কৃত গ্ৰন্থসমূহ পৰৱৰ্তী সময়ত বিভিন্ন ভাৰতীয় ভাষালৈ অনুবাদ কৰা হয়।
- ভাৰতীয় পৰিয়ালসমূহত তেওঁলোকৰ মহান মূল্যবোধসমূহ নিম্নোক্ত বিষয়সমূহৰ জৰিয়তে অনুসৰণ কৰা হৈছে:
  - সমূহীয়া নাম-কীৰ্তন
  - ৰীতি-নীতি আৰু পৰম্পৰা
  - বংশাক্ৰমিক ভাৱে
  - মৌখিক ভাৱে
- এই গ্ৰন্থসমূহৰ শিক্ষাসমূহ প্ৰজন্মৰ পিছত প্ৰজন্ম ধৰি চলি আহিছে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

স্থাপত্য

- মূল নিদর্শনঃ মঠ-মন্দিৰ স্তূপ আদি উপাসনা স্থানসমূহে প্ৰাচীন ভাৰতৰ স্থাপত্য ঐতিহ্য প্ৰতিফলিত কৰে।
- অঞ্চলভেদে শৈলী আৰু গঠনৰ যথেষ্ট পাৰ্থক্য আছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- চুলতান আৰু বাদছাহী যুগত চাৰি প্ৰকাৰৰ স্থাপত্য —
  - মছজিদ
  - মহল (ৰাজপ্ৰসাদ)
  - মাকোৱাৰা (মৃতকৰ সৌধ)
  - মিনাৰ (গম্বুজ অথবা কীৰ্তিস্তম্ভ)
- বেছিভাগেই ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতাত নিৰ্মাণ কৰা হৈছে।
- উত্তৰ আৰু দক্ষিণ ভাৰতীয় স্থাপত্যৰ মাজত পাৰ্থক্য।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

প্ৰাচীন শিলৰ মন্দিৰৰ তিনিটা মূল শৈলী

নগৰ শৈলী —

- উত্তৰ ভাৰতীয় নাগৰ।
- দক্ষীণ ভাৰতীয় দ্ৰাবিড়।
- বিন্ধ্য আৰু কৃষ্ণানদীৰ মাজত দেখিবলৈ পোৱা ৰেছৰ শৈলী।
- উত্তৰ ভাৰতৰ মন্দিৰৰ শিখৰ অৰ্ধবৃত্তাকাৰ।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

☛ দক্ষিণ ভাৰতৰ মন্দিৰসমূহৰ ওপৰ অংশ (বিমান) আয়তাকাৰ আৰু ক্ৰমে ওপৰলৈ সৰু হয়।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ৰেচৰ শৈলিৰ মন্দিৰসমূহত নাগৰ আৰু দ্ৰাবিড় শৈলীৰ সংমিশ্ৰণ।
- স্থূল আৰু সূক্ষ্ম কলা-কৌশল বিদ্যমান।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- কিছুমান মন্দিৰৰ মূল শিখৰ (বিমান)সমূহৰ লগতে কিছুমান ক্ৰমে চাপৰ সহযোগী শিখৰ পৰ্বতৰ শৃংগৰ দৰে নিৰ্মিত।
- দেৱ-দেৱীৰ মূৰ্তি শাৰী শাৰীকে খাজ কাটি নিৰ্মিত।
- মন্দিৰসমূহ হিন্দু বাস্তু শাস্ত্ৰ অনুযায়ী নিৰ্মিত।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- অজন্তা পাহাৰৰ শিল কাটি নির্মাণ কৰা গুহা মন্দিৰবোৰৰ সন্মুখ অংশৰ সৌন্দর্য আৰু কাৰিকৰী দক্ষতাই প্রাচীন ভাৰতীয় স্থাপত্যৰ উৎকৃষ্টতাক প্রতিফলিত কৰে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ভাৰতৰ বহুতো স্তূপৰ ভিতৰত সাঁচী স্তূপক আটাইতকৈ সুন্দৰ আৰু আদৰ্শ বুলি গণ্য কৰা হয়।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- তুৰ্কী, আফগান, আৰু মোগল যুগত ফাৰ্ছী শৈলী ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।
- এই সমগ্ৰ স্থাপত্য ৰাজিৰ ভিতৰত তাজমহল মধ্যমণি বুলিব পাৰি।
- অজন্তা গুহা আৰু সাঁচী স্তূপ, তাজমহল ইউনেস্ক'ৰ বিশ্ব ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰিছে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ভাস্কৰ্য

- ভাৰতীয় ভাস্কৰ্য্যই প্ৰাচীন কালত শিখৰত উপনীত হৈছিল।
- সিন্ধু উপত্যকাৰ সভ্যতাৰ দিনৰ পৰা আৰম্ভ হৈছিল।
- বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি ভাস্কৰ্য্য নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল —
  - পোৰা মাটি
  - শিল
  - ব্ৰঞ্জ
  - তাম
  - ৰূপ
  - সোণ

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- নিজা শৈলীৰ উপৰিও প্ৰাচীন ভাৰতৰ ভাস্কৰ্য্যসমূহত বিদেশী বৈশিষ্টৰ সংযোজন হৈছিল।
- সেই ভাস্কৰ্য্যসমূহৰ ভিতৰত কিছুমান মূৰ্তি আছিল সৰল, পোন, অসমানুপাতিক মূৰ্তিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি দ্বিভংগ, ত্ৰিভংগ, চৰ্তুভংগ আৰ্হিৰ সমানুপাতিক পোছাক অলংকাৰেৰে সজ্জিত মূৰ্তি দেখা যায়।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- মনৰ শান্তি, সুখ, যন্ত্রণা আদি অনুভূতি মূর্তিবোৰৰ মুখত প্রতিফলিত হৈছিল।
- গৌতমবুদ্ধ, মহাবীৰ, হিন্দু দেৱ-দেৱী, অপেশ্বৰী, হিন্দু তথা বৌদ্ধ ধর্মৰ লগত জড়িত জীৱ-জন্তু মূর্তি এই ভাস্কর্যসমূহত দেখা যায়।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- অশোক স্তম্ভত থকা জীৱ-জন্তুৰ মূৰ্তিসমূহ গৌতম বুদ্ধৰ জীৱন আৰু ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত তাৎপৰ্যপূৰ্ণ।
- ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতাত ভাস্কৰ্য্য শিল্পই পূৰ্ণতা পাইছিল আৰু ইয়াত ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক প্ৰভাৱ প্ৰতিফলিত হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

ভাৰতীয় ভাস্কর্য্যৰ প্ৰধান শ্ৰেণীসমূহ

১. গান্ধাৰ ভাস্কর্য্য

- মূলতঃ উত্তৰ -পশ্চিম পাকিস্তান আৰু পূব আফগানিস্তানত বিকশিত।
- খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ১ম শতিকাৰ পৰা খ্ৰীষ্টীয় সপ্তম শতিকালৈকে জীৱন্ত হৈ উঠিছিল।
- গ্ৰীক-ৰোমান শৈলীৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত।
- এই শৈলীত অসংখ্য বুদ্ধ প্ৰতিমূৰ্তি নিৰ্মিত।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

২. মথুৰা ভাস্কৰ্য্য

- স্বতন্ত্রভাৱে বিকশিত, পিছলৈ গন্ধাৰ শৈলীৰ দ্বাৰা প্রভাৱিত।
- গুপ্ত যুগত শিখৰত উপনীত হৈছিল।

৩. অমৰাৱতী ভাস্কৰ্য্য

- খ্রীষ্টপূৰ্ব ৩য় শতিকাৰ পৰা প্রায় ৬০০ বছৰ ধৰি প্রচলিত হৈ আছিল।
- মূলতঃ সতবাহনসকলে পৃষ্ঠপোষকতা কৰে।

মধ্যযুগত ভাৰতীয় ভাস্কৰ্য্যৰ অৱনতি ঘটিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

চিত্রকলা

- প্রাচীন ভাৰতৰ চিত্রকলাক দুটা ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি—
  - বৃহৎদাকাৰ দেৱালৰ ছবিবোৰ।
  - ক্ষুদ্রাকাৰ চিত্র।
- সৰু সৰু চিত্রবোৰ গ্রন্থসমূহ অলংকৃত কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- দুয়োটা চিত্রশৈলী বৌদ্ধ, জৈন, হিন্দু ধর্মৰ বিষয়বস্তু লৈ গুহাৰ দেৱালত চিত্র নির্মাণ কৰা হৈছিল —
  - অজন্তা (মহাৰাষ্ট্র)
  - বাঘ (মধ্যপ্রদেশ)
  - চিত্তনাৱাচল (তামিলনাড়ু)
  - আৰমামলাই (তামিলনাড়ু)

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

☛ ইয়াৰ ভিতৰত অজন্তা গুহাৰ চিত্ৰ বিশ্ববিখ্যাত।

অজন্তাৰ চিত্ৰকলা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- প্ৰায় দশম শতিকাৰ পৰা সাঁচি পাত, পাতৰ কাপোৰ ইত্যাদিত সৰু সৰু চিত্ৰ অংকন কৰা হৈছিল।
  - অসম, ৰাজস্থান, উৰিষ্যা (ওড়িশা), মহীশূৰ (কৰ্ণাটক), তাঞ্জোৰ আদি ঠাইত।
- এইবোৰ মূলতঃ গ্ৰন্থসমূহৰ বিষয়বস্তু চিত্ৰাংকিত বৰ্ণনা প্ৰদৰ্শনৰ বাবে নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

চিত্ৰকলাৰ ছটা দক্ষতা (ষড়াংগ)

☛ খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ১ম শতিকাত চিত্ৰকলাৰ ছটা দক্ষতা (ষড়াংগ)ৰ চৰ্চা আৰম্ভ হৈছিল। ইয়াৰ ভিতৰত

১. আকৃতি
২. জোখ-মাখ কৰা
৩. আবেগ অনুভূতি প্ৰকাশক কৌশল
৪. কলাত্মক উপস্থাপন
৫. সাদৃশ্য জ্ঞান
৬. তুলিকা ব্যৱহাৰৰ নিয়ম

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- এই দক্ষতাসমূহ প্ৰথমে দেৱাল চিত্ৰত আৰু পিছলৈ সৰু সৰু চিত্ৰতো প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল।
- হালধি, সেন্দুৰ, এলান্ধু, কেঁচুৰ ৰস, শিলিখাৰ ৰস আদি প্ৰাকৃতিক বস্তুৰে ৰং তৈয়াৰ কৰা হৈছিল আৰু ছবিবোৰ বহুৰঙী আছিল।
- চুলতানী যুগত পাৰশ্য শৈলীৰে আৰম্ভ কৰা চিত্ৰকলা চৰ্চাৰ প্ৰমাণ পোৱা গৈছে।
- মোগল যুগত আকবৰ, জাহাংগীৰ আৰু ছাহজাহানৰ পৃষ্ঠপোষকতাত ক্ষুদ্ৰাকাৰ চিত্ৰকলাৰ চৰ্চা কৰা হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- মূলতঃ মোগল সম্ৰাটসকলৰ জীৱনীত এই শিল্পকলা ব্যৱহাৰ হৈছিল।
- এই চিত্ৰশিল্পৰ নিদৰ্শন থকা কিতাপসমূহ আছিল —
  - পাদছাহনামা
  - তুতিনামা
  - জাহাংগীৰনামা
  - দাস্তান-ই-আমিৰ
  - খামছা আদি।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰতৰ দৰে হিন্দু ধৰ্মীয় গ্ৰন্থৰ চিত্ৰ বৰ্ণনাতো পাৰ্চী শৈলীৰ চিত্ৰকলাৰ কিছু প্ৰভাৱ দেখা যায়।
- মোগল যুগৰ চিত্ৰকলাসমূহ এনেধৰণৰ বিষয়ৰ ওপৰত কৰা হৈছিল —
  - সম্ৰাটসকলৰ ছবি
  - দৰবাৰ
  - যুদ্ধ জয়
  - চিকাৰ
  - বাগিছা
  - ফুল
  - গছ লতিকা
  - জন্তু

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোরে পঢ়ো সকলোরে আগবাঢ়ো

সংগীত আৰু নৃত্য

- সংগীতৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ এক সমৃদ্ধিশালী ঐতিহ্য আছে।
- দেৱতাসকলৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে 'উদগাতা' নামৰ পুৰোহিতসকলে সামবেদৰ শ্লোক গীতৰ দৰে পাঠ কৰিছিল।
- পৰৱর্তী পর্যায়ত 'উদগাতা'সকলোৰ সুৰ, তালৰ পৰিৱর্তন ঘটি বিভিন্ন গোটত বিভক্ত হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ভাৰতৰ ধ্ৰুপদী সংগীতৰ গুৰু-শিষ্য পৰম্পৰা এতিয়াও ভাৰতত শক্তিশালী ৰূপে বৰ্তি আছে।
- গুৰুত্বপূৰ্ণ বাদ্যযন্ত্ৰ —
  - চেহনাই
  - চেতাৰ
  - ঢোল
  - মৃদংগ
  - চাৰিন্দা
  - চাৰংগী
  - তবলা
  - বীণা
  - তাল
  - খোল
  - দোতাৰা
  - জল তংৰগ
  - চন্তুৰ
  - বাঁহী
  - নাগাৰা
  - নুপুৰ
  - পেঁপা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- সংগীতৰ দৰেই ভাৰতত নৃত্যৰ ক্ষেত্ৰতো সমৃদ্ধিশালী এক চহকী পৰম্পৰা আছে।
- দেশৰ বিভিন্ন অংশত অজস্ৰ লোকনৃত্যৰ উপৰি চৰকাৰী স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত ৮বিধ ধ্ৰুপদী নৃত্য আছে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত ভাৰতীয় ধ্ৰুপদী নৃত্যৰ ৰূপ

- কথাকলি (মালায়ালম, কেৰালা)
- মোহিনী আট্টম (কেৰালা)
- ভাৰতনাট্যম (তামিলনাড়ু)
- কুচিপুড়ী (অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ)
- অ'ডিছি (ওড়িশা)
- কথক (উত্তৰ ভাৰত)
- সত্ৰীয়া (অসম) আৰু
- মণিপুৰী (মণিপুৰ)।

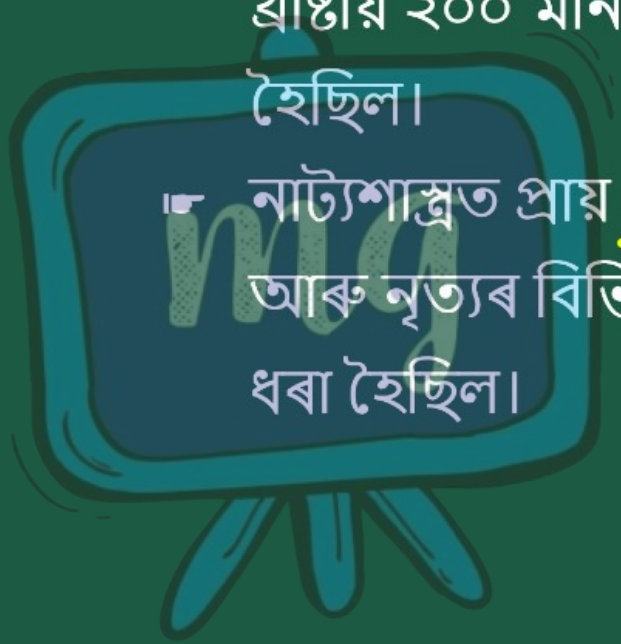
Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- ভৰত মুনিৰ নাট্যশাস্ত্ৰ খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ২০০ ৰ পৰা খ্ৰীষ্টীয় ২০০ মানৰ ভিতৰত ৰচনা কৰা হৈছিল।
- নাট্যশাস্ত্ৰত প্ৰায় ৬০০০ শ্লোকত নাট, সংগীত আৰু নৃত্যৰ বিভিন্ন নিয়মৰ ৰূপৰেখা দাঙি ধৰা হৈছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

যোগবিদ্যা

- যোগবিদ্যা ভাৰতৰ এক গৌৰময় সংস্কৃতিক ঐতিহ্য ।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- সিন্ধু উপত্যকা সভ্যতাৰ সময়তো ভাৰতীয়সকল যোগ জ্ঞানৰ বিশেষজ্ঞ আছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- বৈদিক যুগত যোগৰ বহুল প্রচলন আছিল।
- আনুমানিক খ্রীষ্টীয় দ্বিতীয় শতিকাত পতঞ্জলিয়ে যোগসূত্র নামৰ এখন গ্রন্থ সংকলন কৰি এই বিদ্যাক এক সু-সংহত ৰূপ দিয়ে।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

- তেওঁ যোগক শাৰীৰিক, মানসিক আৰু আধ্যাত্মিক সুস্থতাৰ এক উপায় বুলি বৰ্ণনা কৰিছিল।
- তেওঁ যোগক জীৱন যাপনৰ এক সম্পূৰ্ণ পদ্ধতি আৰু দৰ্শন হিচাপে গঢ় দিছিল।

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

পতঞ্জলি যোগ ব্যৱস্থাত অষ্টাংগ যোগ

অষ্টাংগ

১. যম	২. নিয়ম
৩. আসন	৪. প্ৰাণায়াম
৫. প্ৰত্যাহাৰ	৬. ধাৰণা
৭. ধ্যান	৮. সমাধি

Under CSR Support by
ipca | Foundation

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

☛ যোগৰ উপকাৰিতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ৰাষ্ট্ৰসংঘই ২০১৫ চনত ২১ জুন তাৰিখটো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগ দিৱস হিচাপে ঘোষণা কৰিছে।

২১ জুন ২০১৫ তাৰিখে নতুন দিল্লীত অনুষ্ঠিত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগ দিৱসৰ এটা দৃশ্য

Under CSR Support by
ipca | Foundation

মূল্যায়ন

শিক্ষাৰ অধিকাৰ
সৰ্বশিক্ষা অভিযান, অসম
সকলোৱে পঢ়ো সকলোৱে আগবাঢ়ো

১। নাট্যশাস্ত্ৰ কোনে ৰচনা কৰিছিল ?

২। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগ দিৱস কেতিয়া পালন কৰা হয় ?